
Toezichthouder wil meer meldingen over Nederlandse ondernemers

---

Ilse Zeemeijer

dinsdag 09 juli 2013, 15:59

Pakistaanse arbeiders aan het werk in een kledingfabriek.

Reuters

Er wordt nog te weinig geklaagd over midden- en kleinbedrijven die niet verantwoord ondernemen in het buitenland. Dat zegt Frans Evers, voorzitter van het Nationaal Contact Punt (NCP).

Het NCP behandelt klachten over bedrijven die zich niet houden aan richtlijnen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (Oeso). Sinds 2000 heeft het NCP 17 [meldingen](#) van schendingen van mensenrechten, kinderarbeid, milieuvervuiling of corruptie in behandeling genomen, voornamelijk over grote multinationals zoals Shell, G-Star, SBM Offshore en Nidera.

Evers: 'Ik hoop echt dat we de komende jaren ook meldingen krijgen over kleinere bedrijven. Wij vinden het niet fijn om te constateren dat het Nederlandse bedrijfsleven het niet goed doet, maar het geeft ons de kans om de praktijk op te bouwen. Hoe meer meldingen, hoe beter.'

Praktijk

Recent onderzoek van MVO Nederland laat zien dat slechts 10% van de Nederlandse ondernemers uit het midden- en klein bedrijf bekend is met de Oeso-richtlijnen. Iets meer dan de helft (56%) van de Nederlandse mkb-ondernemers die zakendoen in ontwikkelingslanden en opkomende markten, vindt dat hun Nederlandse collega's zich in deze landen 'goed' of 'redelijk' gedragen. Een grote groep (23%) vindt dat niet. Meldingen maken duidelijk dat het Nederlandse mkb zich schuldig maakt aan uitbuiting en te weinig oog heeft voor lokale arbeidsomstandigheden.

Ondanks dat er volgens Evers nog veel werk te doen is, blijft hij optimistisch. 'Er zijn maar weinig serieuze Nederlandse ondernemers zijn die in het buitenland bewust de Oeso-richtlijnen aan hun laars lappen.'

Verantwoordelijkheid

Sinds de herziening van de richtlijnen in 2011 ligt er meer nadruk op 'ketenverantwoordelijkheid' en 'due diligence'. Oftewel: elk bedrijf heeft de verantwoordelijkheid om te onderzoeken of er in de hele productieketen – bijvoorbeeld van katoenplant tot T-shirt - geen misstanden zijn op het gebied van mensenrechten, arbeidsomstandigheden, corruptie en milieu. Wie dit aantreft, moet al het mogelijke doen om dit te veranderen. Dit geldt zowel voor bedrijven die direct in deze landen zakendoen als voor de bedrijven die hun producten importeren via een Europese groothandel.

Geen formele sancties

'Als je de risico's in de productieketen niet goed uitzoekt en daar niets aan doet, dan ben je aan te spreken op al die onderdelen van de richtlijnen', zegt Evers. Dit doet het NCP tijdens een bemiddelingsprocedure en in een eindverklaring, waarin aanbevelingen voor het bedrijf staan. De organisatie kan geen formele sancties opleggen of de medewerking van bedrijven afdwingen.

Volgens Evers voorkomt deze werkwijze een juridisch circus. Evers: 'Wij willen niet in de wereld van de juristen terecht komen die schade en claims proberen te voorkomen. Ik wil praten met het management.'

Reputatieschade

Het wapen van NCP is mogelijke reputatieschade van bedrijven. Het is een advies dat Evers kreeg bij zijn aantreden in 2007. Diverse wetenschappers adviseerden hem om als NCP in te spelen op het imago van bedrijven en de publieke opinie. Alleen dan zou de organisatie succesvol kunnen zijn. Evers: 'Dat advies heb ik altijd onthouden.'

Twitter

Meldingen komen hoe dan ook boven water, waarschuwt Evers. 'Als er drie kinderen overlijden doordat er een machine omvalt bij een Nederlands bedrijf in Cambodja, staat dat binnen een half uur op Twitter.' Zelfs de kleinste actiegroepen weten volgens Evers de weg naar het NCP via internationale ontwikkelingsorganisaties en vakbonden te vinden.

Tanden

OECD Watch is een van deze organisaties. Coördinator Virginia Sandjojo en haar collega's staan klagers bij en volgen het NCP kritisch. Volgens Sandjojo heeft het NCP nauwelijks tanden. De organisatie zou veel harder moeten zijn in haar eindoordeel en duidelijk moeten formuleren dat het bedrijf de Oeso-richtlijnen heeft geschonden. 'Nu wordt een schending toch vaak politiek correct geformuleerd.' Het NCP zou ook moeten controleren of de aanbevelingen wel worden opgevolgd, aldus Sandjojo.

Toezichthouder

In de Tweede Kamer gingen al eerder stemmen op om een aparte toezichthouder voor maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo) aan te stellen die wel harde sancties kan uitdelen. In document '[Maatschappelijk verantwoord ondernemen loont](#)', dat het kabinet eind juni naar de Tweede Kamer heeft gestuurd, wordt hier echter met geen woord over gerept.

Wel laat het kabinet weten dat bedrijven die niet maatschappelijk verantwoord ondernemen in het buitenland hun overheidssubsidie of lening kunnen riskeren. Ook kunnen zij worden uitgesloten van handelsmissies. In 2014 wordt er een beslissing genomen over eventuele aanpassingen van het NCP.

Bemiddelaars

De Oeso-richtlijnen zijn ondertekent door 44 lidstaten, waarvan 10 niet-Oeso-landen. Deze landen dekken 85% van de directe buitenlandse investeringen wereldwijd. Elk land dat deze richtlijnen heeft ondertekend, heeft een Nationaal Contact Punt. Het Nederlandse NCP heeft vier bemiddelaars: Frans Evers, Herman Mulder, tot 2006 directeur-generaal en hoofd risicobeheer bij ABN Amro, voormalig vakbondsleider Lodewijk de Waal en Maartje van Putten, onder andere werkzaam bij de European Investment Bank.